

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

Gondolatok az általános közigazgatási rendtartás törvényjavaslathoz

Szerző: Dr. Etter Kálmán

2016.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló törvényjavaslatot több bíráló is érte bizonyos szabályainak „nem ügyfélbarát” jellege miatt.

1./ A törvényjavaslat lehetővé teszi a képviselő eljárásának a visszautasítását abban az esetben, ha a képviselő nyilvánvalóan nem alkalmas a képviselet ellátására. (13. § (4) bekezdés a) pontja)

Nem állítható, hogy a törvényjavaslat célja elhibázott, ne lehetne támogatni. Mégis meggondolandó, hogy a tervezett szabályozás nem nyitja-e ellenőrizetlenül szélesre az eljáró hatóság mérlegelési jogkörét.

Vajon milyen jelekből fogja a hatóság felmérni a képviselő alkalmatlanságát?

Álláspontját csak a jogorvoslattal támadható érdemi határozatban fejtheti ki.

Amennyiben nem teremtik meg azokat a garanciális elemeket, amely a kontroll lehetőségét megteremti, aggályos az egyébként indokolt szabályozás bevezetése.

2./ A törvényjavaslat 125. §-a úgy rendelkezik, hogy az eljárás költségeit az viseli, akinél azok felmerültek.

Hivatalból induló hatósági eljárásban egyre gyakrabban fordul elő, hogy az ügyfélnek jogai védelme érdekében is igen komoly költségei merülnek fel.

Ez azért fordul elő, mert a bizonyítás terhe ténylegesen mind több esetben átcsúszik az ügyfélre, szakértőt, és jogi képviselőt kell megbíznia.

Sajnálatos módon azonban nem ismeri el ezekben az eljárásokban sem az ügyfélnek azt a jogát, hogy költségeit - így különösen a jogi képviselő munkadíját -, mint eljárási költségeket az eljáró hatósággal megtéríttethesse, még akkor sem, ha a hatóság feleslegesen - célszerűtlen vagy jogszerűtlen eljárásával - okozott az ügyfélnek költséget.

Feltűnő ellentmondás abban a rendelkezésben van, amely kimondja, hogy a felróható magatartással okozott költségek közül is csak azt terheli az eljárás résztvevőjére, amelyek nála merültek fel („felróható magatartásával okozott költségeit maga viseli” 125. §.)

3./ Az új szabályozás változtat a jelenlegi lehetőségen és nem lehetőséget ad arra, hogy a polgári jogi jogutód a hatósági eljárásban az ügyfél helyébe lépjen, hanem ezt kifejezetten előírja.

Ez az „egyszerűsítés” pedig a jogutódok méltánytalan egyéni érdeksérelméhez vezethet.

Egyben kifejezetten veszélyes rendelkezés, hiszen nem csak a hivatalbóli eljárások esetében, hanem a kérelemre induló eljárásokban is kötelező jelleggel az eljárás alá vonja a jogutódot, függetlenül attól, hogy az például az elhalálozott ügyfél örököse, vagy a megszűnő ügyfél jogutódja.

4./ Helyes rendelkezésnek tűnik, hogy amennyiben az eljárás megindításának a feltételei hiányoznak, előírja a kérelem visszautasítását.(46. § (1) bekezdés a) pontja)

Súlyos hiányosság azonban, hogy a jogszabálytervezetnek az eljárás megindításának a feltételeit a tervezet nem szabályozza.

Ez meglehetősen a jog bizonytalanságnak, és gyakorlatilag hatóságoként eltérő jogértelmezéshez vezet.

Nincsen például eldöntve jogszabályi szinten, hogy az eljárásért fizetendő illeték vagy díj megfizetésének a hiánya visszautasítási, hiánypótlási ok-e vagy egyik sem.

Apróságnak tűnik, de ugyanígy nem világos, hogy a képviseleti jog igazolásának elmulasztása a kérelem esetében (ahol ez tipikusan előfordul) milyen következménnyel jár.

A gyakorlatból levezethető a pontatlan fogalmazásból eredő eltérő álláspont: például, ha a bevett kodifikációs technikával - úgy fogalmaz, hogy bizonyos feltételek fennállása vagy hiánya esetén nem

indítható eljárás, holott arról kívánt rendelkezni, hogy bizonyos feltételek fennállása vagy hiánya esetén nem lehet helyt adni a kérelemnek.

Ezen esetekben a törvényi szabály az ügy érdemére tartozó kérdések eldöntését írta elő a kérelem visszautasításáról való döntés körében.

Ugyanígy kérdéses, hogy mi a helyzet akkor, ha a hatóság nem tudja eldönteni, hogy az eljárás megindításának a feltételei fennállnak-e.

Az a következtetés vonható le ugyanis a szabályozásból, hogy hiánypótlásnak ilyenkor nincs helye, illetve ha él ilyenkor a hatóság a hiánypótlási felhívás lehetőségével, akkor később nem lesz lehetősége az ügy érdemének vizsgálata során hiánypótlási felhívást intézni az ügyfélhez.

Viszont mivel a szükséges adatok hiányában nem tud dönteni, így visszautasításnak sem lesz helye. Ami viszont ezen ügyek érdemi vizsgálatát teszi kötelezővé, ezáltal nemhogy gyorsítja, hanem kifejezetten lassítja az eljárásokat.

5./ A törvényjavaslat gyakorlatilag megszünteti az igazolási kérelem előterjesztésének relatív határidejét, azaz az igazolási kérelmet akkor is elő lehet terjeszteni egy elmulasztott határnap esetén az onnantól számított 45. napon, ha az akadályoztatás (mint ahogyan tipikusan) a határnapot követő napon megszűnt.

Ezzel ellentételesen az abszolút határidőt drasztikusan 6 hónapról legfeljebb 45 napra, sőt egy 3 vagy 8 napos határidő esetében ugyanilyen időtartamra szűkíti.

Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy egy tartósan akadályozott (például balesetet szenvedett) ügyfél esetében gyakorlatilag nem marad érdemi lehetőség az igazolásra.

Ez a mértékű indokolatlan korlátozás a hazai eljárásrendekben példa nélküli.

Különösen komoly problémákat okozhat ez abban az esetben, amikor a határidő elmulasztása nemhogy nem az ügyfél hibájából, hanem a hatóság hibájából nem volt abban a helyzetben, hogy a határidőt megtartsa.

6./ A rendelkezés szakítva mind a hatályos szabályozással, mind a valamennyi eljárásrendben alkalmazott szabályozási logikával abban az esetben is beállna a kézbesítési vélelem, ha az irat „címezett ismeretlen” vagy „elköltözött” jelzéssel érkezik vissza a hatósághoz.

Ellenek feltűnően az a hibája, hogy a törvényjavaslat azt például nem határozza meg, hogy hová kell kézbesíteni a döntéseket, és így alapvetően sérti az ügyféli jogokat és nem egyeztethető össze a tisztességes eljárás követelményével.

E szabályozás hatályba lépése esetén a hatóságoknak még hivatalból indult eljárásban sem kell ellenőrizniük, hogy az eljárás alá vont polgárnak mi a postacíme, hiszen bárhova kézbesíthetik határozataikat, ha onnan „címezett ismeretlen” jelzéssel érkezik vissza az irat, a kézbesítési vélelem beáll.

Ekkor pedig ügyfélnek esélye sem lesz arra, hogy határidőn belül értesüljön egyáltalán arról, hogy vele szemben eljárás van folyamatban.

Megjegyzendő, hogy a szabály értelmetlenségét jól mutatja, hogy ha a címezett „ismeretlen” vagy „elköltözött”, akkor semmi értelme ismételt megkísérelni a kézbesítést, és remélhetőleg ezt a posta sem fogja megtenni, így a kézbesítési vélelem - jogalkotói hibából, szerencsére - nem tud beállni.

7./ Nem ügyfélbarát a rendelkezés, amikor kimondja, hogy ha az ügyfél olyan adat igazolását kéri, amellyel a hatóság nem rendelkezik, a bizonyítvány kiadását meg kell tagadni.

Ennél sokkal „ügyfélbarátabb” lenne, ha a hatóság az általános szabályok szerint a hatáskörrel rendelkező hatóságnak áttenné a kérelmet, ha az lehetséges. 95. § (3)